

ASIKKALA
Vääksy, Kuivurinmäki
Vanhan tiepohjan
arkeologinen dokumentointi
2023
esiraportti

Alexander Bakhia

Tilaja: Asikkalan kunta

Kansikuva: Kaivetut ojat kuvattuna länteen.

Perustiedot

Alue: Asema-kaavan muutosalue Kartanotien länsipuolella, Anianpellontien ja Lahden-tien välissä.
Tarkoitus: Dokumentoida liiketontin laajennuksen alle jäävä vanha tienpohja, kiinteä muinais-jäännös *Kuivurinmäki* (1000047134).
Työaika: 9.6.2023
Tilaja: Asikkalan kunta
Tekijät: Mikroliitti Oy, Alexander Bakhia & Joel Karhapää.
Tulokset Vanhan tienpohjan poikki kaivettiin kolme poikkileikkausta joiden maaprofiili doku-mentoitiin.

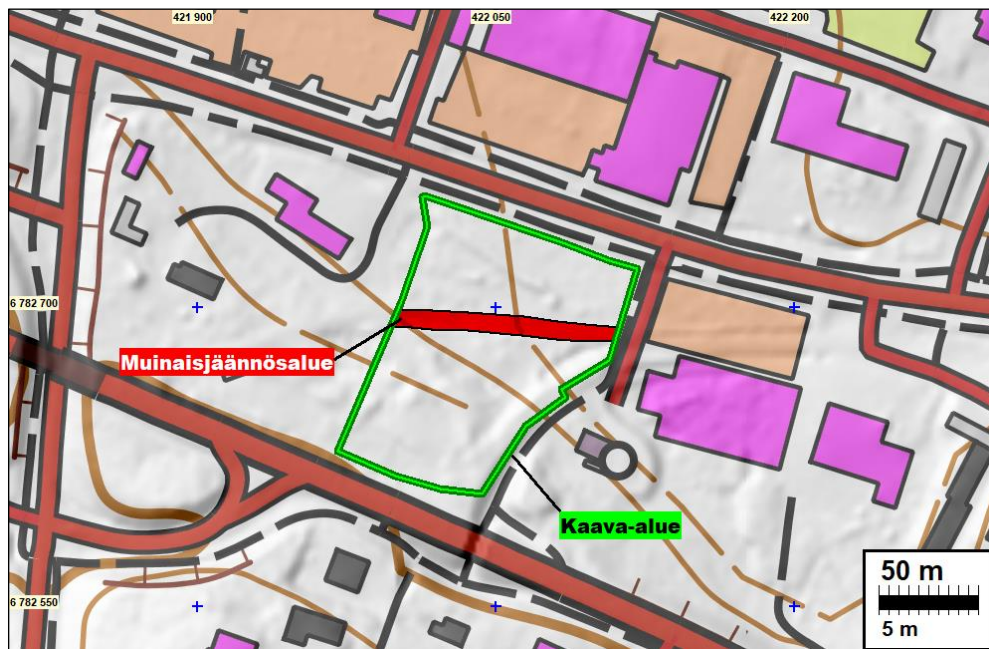
Muita tietoja: Koordinaatit ja kartat ovat ETRS-TM35FIN koordinaatistossa. Kartat ovat Maanmittauslai-toksen maastotietokannasta 6/2023, ellei toisin mainittu. Muinaisjäännösrekisteri on tarkas-tettu 6/2023. Valokuvia ei ole talletettu mihinkään viralliseen arkistoon, eikä niillä ole mitään kokoelmatunnusta. Ne on taltioitu Mikroliitti Oy:n palvelimelle ja sen varmuuskopioille.

Tutkimusalue vihreän ympyrän sisällä.

Sijaintikartat

Kartta 1. Kaava-alue vihreällä viivalla. Tutkitun tienpohjan muinaisjäännösrajaus punaisella.

Kartta 2. Ilmakuva kaava-alueesta vuodelta 2021. Kaava-alue vihreällä, historiallinen tie turkoosilla ja kaivetut ojat punaisella.

Dokumentointi

Asikkalassa, Vääksyn taajamassa sijaitsevaan Anianpellon kylään on tulossa asemakaavan muutos. Asemakaavassa tavoitteena on liiketontin laajennus Kartanotien länsipuolelle. Liiketontin laajennusalueella on kiinteä muinaisjäänös *Asikkala Kuivurinmäki* (1000047134), joka on historiallinen tienpohja. Tiejäänös on todennäköisesti Olavinlinnan ja Hämeenlinnan yhdistyneen Suuren Savontien osa, joka on jäänyt pois käytöstä 1960-luvulle tultaessa. Tien tutkimus- ja dokumentointitarve on todettu 16.5.2023 pidetyssä muinaismuistolain 13 §:n mukaisessa kajoamista koskeneessa neuvottelussa ja Lahden kaupunginmuseon lausunnossa (D/1880/10.02.01.00/2023) 19.5.2023. Museovirasto asetti kajoamisluvassa (MV/24829/2023) ehdoksi tutkimuksen missä tienpohjan poikki kaivetaan 2–3 koeojaa, joiden seinämistä historiallisen tien kunto dokumentoidaan. Asikkalan kunta tilasi tutkimuksen Mikroliitti Oy:ltä. Tien dokumentoinnin tekivät Alexander Bakhia ja Joel Karhapää 9.6.2023, työn kannalta hyvissä olosuhteissa.

Nyt tutkittu tienpohja on merkitty vähäiseksi (hylätyksi) tieksi v. 1965 peruskartalla. Tieosuus on hylätty, kun silloisen Anianpellontien risteys tuolloin uudelle Lahdentielle on uusittu ja oikaistu. Tie on siis ollut käytössä 1900-luvun puolella välissä, autoliikenteen aikana. Tie on ollut tällä kohdalla 1700-luvun lopun kartoilla ja myöhemmillä kartoilla sekä ilmakuvissa. 1984 kartalla kohdalla on kiemurainen polku – ei suoraa vähäistä tietä kuten 1964 kartalla. Anianpellontie on siirtynyt sittemmin pohjoisemmaksi ja alue on täysin muuttunut – vanhat tiet hävitetty.

Ennen tutkimuksen aloittamista vanhan tienpohjan alue käveltiin läpi, kaivettavien kohtien valitsemiseksi. Sen jälkeen tienpohjan läpi kaivettiin kaivinkoneella kolme poikkileikkausta, jotka olivat leveydeltään noin 1,5–2 metriä ja pituudeltaan 7–11 metriä. Poikkileikkausosat asetettiin niin, että ne kulkivat maanpinnalla näkyvän tien ojasta ojaan. Konekaivu tehtiin arkeologin ohjeistuksessa ja valvonnassa.

Konekaivuun jälkeen poikkileikkauksista puhdistettiin maaprofiilit. Poikkileikkausten seinämät dokumentoitiin valokuvoin, muistiinpanoin ja paikkamittauksin. Dokumentoinnin jälkeen koeojat täytettiin. Maaperä oli tienpohjan kohdalla kovaa ja tiukkaa sekä kivistä. Profiileja ei saatu täysin ”sileiksi” mutta kerrokset erottuivat silti hyvin.

Tienpohjan rakenteet dokumentoitiin. Tienpohjassa havaittiin kerroksellisuutta. Kaikissa kolmessa leikkauksessa pinnassa on selvästi moderni ja paikalle tuotu, n. 30-50 cm paksu kerros soraista hiekkamaata. Sen alla on kahdessa läntisemmässä leikkauksessa (1 ja 2) ohut eloperäisen kerroksen jäännös (alkuperäisen maan pinta?) ja alla kajoamattomalta vaikuttava pohjamaa – läntisissä leikkauksissa hienoainesmoreeninen mutta itäisimmässä pohjalla on savi (tai hieno hiesu).

Läntisten kahden leikkauksen kohdalla tierakenne on yksinkertainen: pohjamaa, kunnakerros, täytemaakerros. Itäisimmässä leikkauksessa (3) on enemmän rakenteellisuutta. Kunnan päällä on ainakin kolme täytemaakerrosta. Paksumpi tierunko eli täytemaat johtuvat ilmeisesti alla olevasta savesta – routiva ja pehmeä savi vaatii enemmän kovaa maata päälle, jotta tie pysyisi sillä kohdalla käyttökunnossa.

Kerrosten ajoituksista ei ole tietoa ja niitä voi vain arvella. Kuitenkin vaalea sora- ja hiekkakerros pinnassa vaikuttaa modernilta. Tie näyttäisi alkujaan perustetun kunnan päälle. Tietä on perustettu lännempänä ”kovan maan” päällä vain vahan ja modernina aikana enemmän, kun idässä savella päällä tiekerrosta on ilmeisesti alkujaankin enemmän.

On muistettava, että tiekerrosten ajoitusta ei ole. Tietä on voitu parantaa autoliikenteen aikana kuorimalla vanhaa kerrosta ja ajamalla päälle uutta. Siten rakenteesta ei voi tehdä varmoja johtopäätöksiä siitä, miten tie on alkujaan tehty.

Esiraportista puuttuvat mm. tarkemmat kuvaukset ja piirrokset, kuvia ei ole käsitelty eikä rajattu vaan ovat ns. "raakoja", eikä niissä ole kaikissa selitteitä ja tarkennuksia. Samoin vaaitukset puuttuvat.

12.6.2023

Alexander Bakhia

Poikkileikkaukset

Kuvissa profiilien päällä olevat pienet punaiset paalut ovat 1 metrin välein. Kuvaussuunta itään.

Poikkileikkaus 1

Poikkileikkauksen profiili: Profiilin pohja on koskematonta pohjamaata, hiekkamoreenia, jossa pienempää moreenikiveä. Sen päällä on ohut tumma, tumma maakerros n. 50 cm syvyydessä, joka levenee poikkileikkauksen keskellä suurimmillaan 20 cm paksuiseksi. Kerros ei ole hiiltä, vaan kyse on mineraalimaan sekaisesta eloperäisestä kerroksesta – mahdollinen täytemaan alle jäänyt kunttakerros? Sen päällä paikalle tuotu maakerros, n. 40-50 cm. jossa seassa runsaasti suuriakin kivilohkareita.

Tierakenne kohdalla on yksinkertainen. Pohjamaa ja sen päällä yhtenäinen lohkarainen täyte-
maakerros. Tumman kerroksen selitystä ei tiedetä. Lohkarainen pintakerros vaikuttaa modernil-
ta.

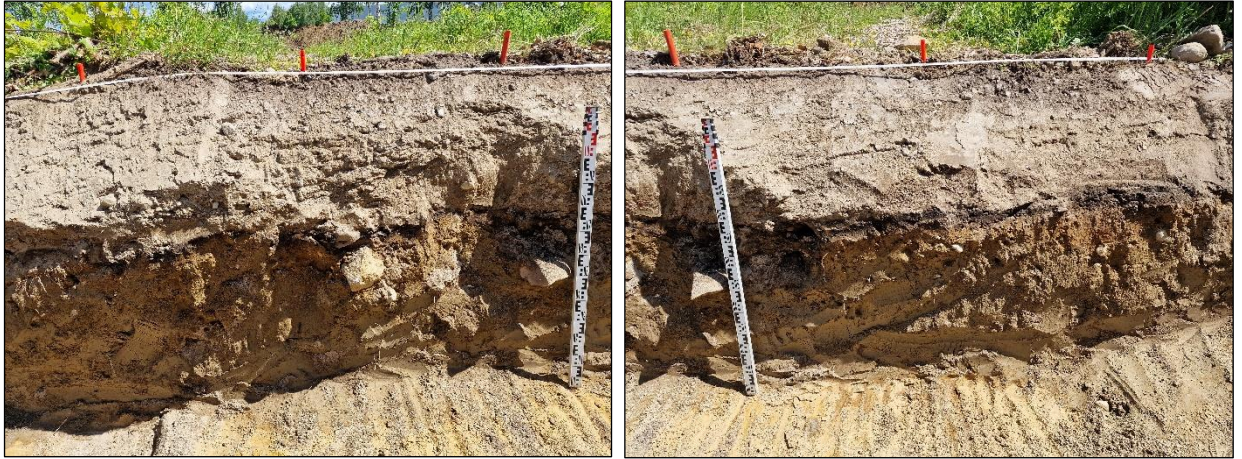

Vasemmallä: Koko koeojan 1 poikkileikkaus. 110 cm pitkä latta poikkileikkauksen puolessa välissä. *Oike-
alla:* Koeojan 1 poikkileikkaus kuvattuna kaakkoon.

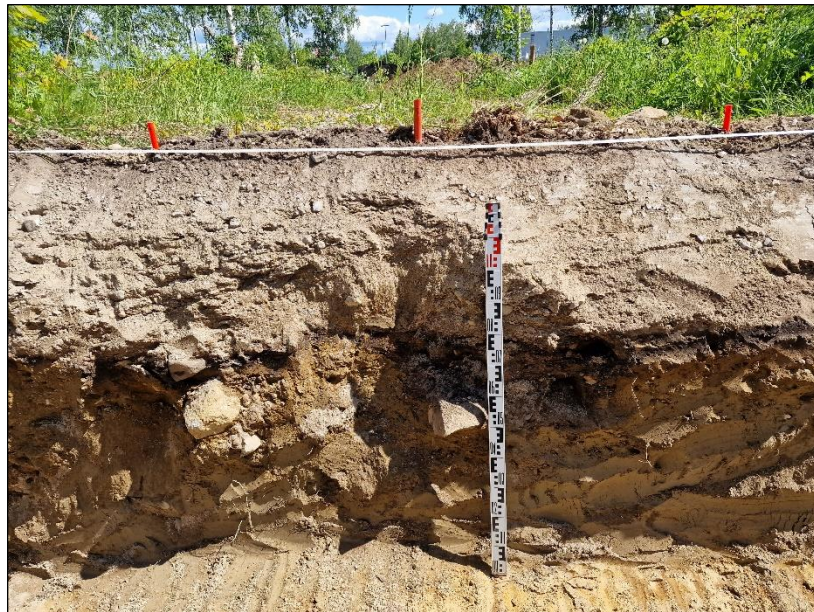

Vasemmalla: Koeoja 1 pohjoispääty. Oikealla: Koeoja 1 eteläispääty.

Paaluväli 3-5, paaluväli 5-7

Paaluväli 4-6

Poikkileikkaus 2

Poikkileikkauksen keskiprofiili: Poikkileikkauksen syvyys keskellä 1,1 metriä. Poikkileikkauksen pohjalla hiekkamoreeninen pohjamaa, minkä päällä noin 10 cm paksu tumma, eloperäinen kerros. Siinä ei havaittu hiiltä. Tämän kerroksen päällä on kivisekoitteinen, paikalle tuotu soransekainen kerros jossa ei ojasta 1 poiketen ollut suurempia kivenlohkareita.

Tierakenne yksinkertainen. Pohjamaa, eloperäinen kerros ja päällä 40-50 cm täyttömaakerros.

Kuvissa Poikkileikkaus 2 kuvattuna länteen. Poikkileikkausta kaivettaessa löydetty vanha putki pystyssä kuvissa vasemmalla.

Paaluväli 8-10

Paaluväli 6-8

Poikkileikkaus 3

Poikkileikkauksen profiili: Poikkileikkauksen syvyys keskellä n. 1,3 metriä. Poikkileikkauksen pohjalla savea, jonka päällä on n. 10 cm paksu eloperäinen kerros. Sen päällä on noin 50 cm paksu sorainen hiekkakerros, joka rajoittuu ylhäällä oheen tummaan mineraalimaakerrokseen. Tumman kerroksen päällä vaalea, hyvin karkea hiekkakerros.

Tierakenne saven päällä. Sen päällä 0,7 - 1 m paksultti eri täyttökerroksia – soraista maata. Pohjalla samanlaista kivistä moreenia kuin alueella luontaisesti ja mitä leikkauksissa 1-2 pohjalla. Pinnassa on moderni paikalle tuotu kerros.

Kuvissa poikkileikkauksen profiilia, kuvattuna länteen.

Vasemmalla: Poikkileikkaus kuvattuna etelästä luoteeseen, paaluväli 4-6.

Paaluväli 6 (oikealla) – 8 m. Tierakenteen kerroksellisuutta
